

31. prosince: Nezávazná památka svatého papeže Silvestra I. - konec občanského roku - poděkování a prosba o Boží pomoc do nového roku

VSTUPNÍ ANTIFONA

Rok jsi korunoval svou dobrotou, kudy jsi prošel, prýští hojnost.

Nebo:

Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa.

Uvedení do bohoslužby

Svatý Silvestr I. se narodil v Římě a spravoval Církev jako papež v letech 314-335. Po dlouhotrvajícím pronásledování nastala doba vnějšího rozmachu křesťanství. S podporou císaře Konstantina Velikého se začalo stavět mnoho kostelů, mezi nimi i bazilika sv. Petra ve Vatikánu. Zároveň se však v plné míře projevil bludy donatistů a ariánů. Za něho v roce 325 se konal první všeobecný sněm v Niceji, ale papeže na něm zastupovali jeho vyslanci.

VSTUPNÍ MODLITBA

Bože věčný, ty jsi bez začátku a bez konce, ty jsi původce a svrchovaný Pán všeho tvorstva; do tvých rukou vkládáme nový rok a prosíme tě: posiluj nás, abychom plnili tvou vůli, a dej nám, co potřebujeme, aby náš život přinášel užitek. Skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Uvedení do 1. čtení

Na prvních stránkách Písma svatého nesmíme hledat vědecké vysvětlení, jak bylo vše stvořeno, nýbrž jazykem víry se zde sděluje člověku, že všechno pochází od Boha, a že on všechno učinil svým Božským slovem. Biblický pisatel prohlíží Boží dílo a je uchvácen jeho krásou, jeho uspořádáním a dobrotou.

1. ČTENÍ Gn 1,14-18 *Bůh řekl a stalo se tak.*

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Bůh řekl: „Ať jsou svítilny na nebeské obloze, aby oddělovaly den od noci a byly jako znamení, ať označují údobí, dny a roky. Ať jsou svítilnami na nebeské obloze a osvětlují zemi!“ A stalo se tak. Bůh udělal dvě velké svítilny: svítilnu větší, aby vládla dni, a svítilnu menší, aby vládla noci, a hvězdy. Bůh je umístil na nebeskou oblohu, aby svítily na zem, vládly dni a noci a oddělovaly světlo od temnoty. Bůh viděl, že to je dobré.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 8,4-5.6-7.8-9 Odp.: 2a

Odp.: Hospodine, náš Pane, jak podivuhodné je tvé jméno po celé zemi!

Když se zahledím na tvá nebesa, dílo tvých prstů, - na měsíc, na hvězdy, které jsi stvořil: - Co je člověk, že na něho myslíš, - co je smrtelník, že se o něho staráš?

Odp.

Učinil jsi ho jen o málo menším, než jsou andělé, - ověnil jsi ho ctí a slávou, - dal jsi mu vládnout nad dílem svých rukou, - položil jsi mu k nohám všechno:

Odp.

Ovce i veškerý dobytek, - k tomu i polní zvířata, - ptáky na nebi a ryby v moři, - vše, co se hemží na stezkách moří.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Musíme často obdivovat pevnou víru našich předků, kteří cítili, jak ve svém životě jsou odkázáni na Boha. Neplánovali si lehkomyšlně své činnosti a pokud ano, pak to vždy podmiňovali Boží vůlí. V tom se setkává lidská zkušenost mnoha křesťanských generací s e zjeveným Božím slovem.

2. ČTENÍ Jak 4,13b-15 *Co je váš život? Máte mluvit takto: Dá-li Pán Bůh.*

Čtení z listu svatého apoštola Jakuba.

Milovaní! Jakpak můžete říkat: „Dnes nebo zítra půjdeme do toho nebo onoho města, zdržíme se tam rok, budeme obchodovat a vydělávat“ - vždyť přece vůbec nevíte, co bude zítra! Co je váš život? Jste jako pára, kterou je chvíli vidět a potom zmizí. Spíše máte mluvit takto: „Dá-li Pán, budeme živi a podnikneme to nebo ono.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM

Aleluja. Veleben buď, Pane, náš Bože, tobě patří všechno na nebi i na zemi. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Co teď uslyšíme v evangeliu, patří k jádru Ježíšovy výzvy lidem, světu: Vytvořte si správnou stupnici hodnot, abyste věděli, co je důležité především a co je až za tím.

EVANGELIUM Mt 6, 31-34 *Nedělejte si starosti o zítřek.*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl svým učedníkům: „Nedělejte si starosti a neříkejte: Co budeme jíst? nebo: Co budeme pít? nebo: Do čeho se oblečeme? Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. Nejprve tedy hleďte jeho království a jeho spravedlnost, a to všechno vám bude přidáno. Nedělejte si, proto starosti o zítřek, vždyť zítřek bude mít své vlastní starosti. Každý den má dost svého trápení.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

NÁŠ DÍK NA KONCI ROKU

Kdy je svátek papeže Silvestra, to ví po celém světě i kdejaký pohan, protože jeho jméno je spojeno s koncem občanského roku. Méně už je o něm známo, že jeho život je spojen se začátkem svobodného života křesťanů, období poměrně klidného. Dvacet let jeho papežství (314 - 335) byla krásná doba, kdy křesťané po létech pronásledování prožívali za císaře Konstantina první čas svobody. Reorganizaci Církve provedl Silvestrův předchůdce a císař Konstantin zajišťoval křesťanům oporu. Silvestr však musel počítat s tím, že císař se bude vměšovat do věcí náboženských i kněžských, zejména za krize vyvolané ariánstvím. Zdá se, že v tom směru byla papežská autorita zastíněna autoritou císařskou, neboť na nicejském koncilu, kde bylo ariánství definitivně zamítnuto, papež se dal zastupovat svými preláty. I tak měl Silvestr I. důležitou roli při proměně pohanského Říma v křesťanský. Za jeho pontifikátu byla postavena bazilika sv. Jana v Lateránu, sv. Petra ve Vatikáně a sv. Pavla před hradbami.

Křesťané si s nadšením stavěli své první veřejné chrámy, avšak také si začali uvědomovat, že získat svobodu ještě neznamená, že všichni budou umět ve svobodě žít. Opravdu v mnohém je doba Silvestrova podobnou době naší. My už jsme v této škole svobodného života překročili rok dva tisíce, a stále ještě to neumíme. Stále znovu v učebním předmětu „láska“ propadáme. Proč vlastně byli křesťané po 250 let tak krutě pronásledováni? Vytýkali jim, že jsou ateisté, že jsou bezbožní. Křesťané totiž nechtěli uznávat císaře za boha, nechtěli uznávat stovky a tisíce pohanských bohů. Uznávali jen Boha jednoho, a to se Římanům zdálo málo, hotová nevěra. Za Silvestra se už Církev pronásledování bát nemusela, naopak byla zahrnována císařskou přízní. Papež dostal darem císařský palác Laterán, který se stal papežským sídlem a zůstal jím po tisíc let.

Papež Silvestr pocházel z kněžské rodiny. Jeho otec, římský kněz Cyrinus, zemřel pravděpodobně jako mučedník za pronásledování v době císaře Diokleciána. Silvestr sám se zřejmě v době tohoto pronásledování také osvědčil velkou statečností. Proto byl zvolen za římského biskupa. Křesťanství bylo už

tenkrát navzdory všemu potlačování velmi rozšířené. Každý šestý obyvatel římské říše byl křesťanem. A byla to říše, která zahrnovala téměř celý tehdy známý svět. Sahala od Španělska po Jeruzalém, od Paříže až po Egypt.

Papež Silvestr žil na přelomu věků: Vedl Církev od života v pohanské nesvobodě k životu ve svobodě Božích dětí. O naší době se také říká, že žijeme na přelomu věků, že lidstvo spěje od života závislého na hmotě, na hrubém materialismu k životu v novém tisíciletí, které si bude více cenit hodnoty duchovní než hmotné, hodnoty lidské víc než technické. Ostatně dnes je také konec jedné éry - jednoho roku našeho života. Je to také dlouhá doba: je to 7. 860 hodin! Kolik z nich bylo šťastných? Kolik spokojených? Kolik se vleklo v nejistotě a bolesti? My si to už ani všechno nepamätujeme, ale u Toho, který má spočtený každý vlas na naší hlavě, tam je každá hodina našeho života uchována navěky. Kolik je tam hodin prožitých dobře, hodin s kladným znaménkem, kolik je tam hodin se znaménkem záporným, když jsme bližnímu nebo sobě zůstali něco dobrého dlužní, když jsme čas promarnili bez užitku?

A tak máme dost důvodů, abychom při tom účtování uplynulého roku pokorně prosili za odpuštění: Mnohé mohlo být v našem uplynulém roce lepší a pokojnější, kdybychom byli lépe poslouchali Pánův hlas. Mnohé mohlo být v naše uplynulém roce lepší, kdybychom byli méně bezohlední k lidem kolem sebe. Mnohé mohlo dopadnout lépe, kdybychom byli méně malomyslní či méně váhaví. Ale nejen ke kajícínosti, také k vděčnosti a radosti máme dost důvodů. Proto spojujme svá srdce k děkovné modlitbě.

PAPEŽ SILVESTR I.

Říman Silvestr byl synem Rufina a Justiny. Vědeckého vzdělání nabyt od bohobojného kněze Rufina. Vstoupil do církevní služby a za pronásledování se tak osvědčil, že po smrti papeže roku 314 byl zvolen jeho nástupcem. V té době alespoň v západní části římské říše vzešlo Církvi slunce svobody, a to po slavném vítězství nad Maxenciem u Milviova mostu a po milánském ediktu z roku 313. Pokoj však netrval dlouho. Sotva přestaly boje s vnějšími nepřáteli, byla víra ohrožena nepřitelem vnitřním, bludařem Ariem, který popíral Kristovo božství. Silvestr zmužile bojoval proti Áriovým bludům a hájil drahocenný poklad svaté víry. Jeho vlivem byl svolán roku 325 církevní sněm do Niceje, kde byly tyto bludy odsouzeny.

Nesmíme se domnívat, že Konstantin, který dal Církvi svobodu, byl vzorem křesťanského panovníka. I když zavedl nedělní klid a společnou modlitbu ve vojsku, zůstal ve svém srdci ukrutným tyranem, který dal zavraždit svoji manželku i syna, klaněl se perskému bohu slunce jako ukřižovanému Ježíši. Stavěl křesťanské kostely, ale též pohanské chrámy. Krátce před smrtí se dal pokřtít, ale od ariána Eusebia. Proti tomuto samovládci musel papež Silvestr hájit práva Církve a víry. Nebylo to záviděníhodné postavení. Císař dal milánským ediktem Církvi svobodu, ale tuto svobodu si nechal draho zaplatit.

Žádal, aby ho Církev poslouchala i ve věcech náboženských, osvojoval si titul „společný biskup“, svolával církevní sněmy a zasahoval do jejich jednání. Dějiny nevypravují mnoho ze života papeže Silvestra, avšak jistě si zaslouhuje jméno velkého papeže, když dovedl čelit nadvládě světské moci nad vnitřním životem Církve. Bylo třeba nemalé odvahy, aby hájil svobodu Církve proti muži, jako byl Konstantin. Silvestr zemřel 31. prosince 335.

Přímluvy

Náš Pán slíbil, že s námi bude po všechny dny až do konce časů. Proto ho prosme za sebe i za celý svět a volejme:

Za pokoj a jednotu křesťanských Církví.

Za vyznavače jiných náboženství a za všechny lidi dobré vůle.

Za politiky a státníky a za všechny, kdo mají moc a vliv.

Za pokoření a upokojení těch, kdo šíří nenávist.

Za fyzicky i duševně nemocné a za lidi jakkoli trpící.

Za lidi opuštěné, nešťastné a za ty, kdo ztratili všechnu naději.

Za nespravedlivě pronásledované a nesvobodné, za uprchlíky a lidi bez domova.

Za naše rodiny a přátele, za naše dobrodince a za ty, kdo nás prosili o modlitbu.

Za naše nepřátele, za ty, kterým jsme ublížili, a za vzájemnou ochotu ke smíření.

Za naše zemřelé, zvláště za ty, kteří nás opustili v uplynulém roce.

Za požehnání do příštího roku pro každého z nás, pro naše blízké, pro Církev, národ a celý svět.

Neboť tys, Pane, naše útočiště a síla a tvá je všechna moc a sláva po všechem čas a na věky věků. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Bože, shromáždili jsme se s radostí kolem tvého oltáře a spolu s těmito dary přinášíme ti dnes, co jsme v uplynulém roce z lásky k tobě konali a snášeli; a prosíme tě: dej, abychom celý nastávající rok prožili ve spojení s tebou. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

PREFACE 2. O NAROZENÍ PÁNĚ

Obnova světa skrze Vtělení

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky, skrze našeho Pána, Ježíše Krista. Neboť (dnes) slavíme veliké tajemství: Ty ses nám zjevil, neviditelný Bože, skrze své věčné Slovo, které se stalo člověkem. Poslal jsi ho mezi nás, aby vystavěl, co bylo zboženo, aby přivedl zbloudilé k tobě, aby v něm všechno našlo plnost a jednotu. A proto tě chválíme a oslavujeme a se všemi nebeskými zástupy radostně voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ

Ježíš Kristus je stejný včera i dnes i navěky.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Bože, jedli jsme z tvého stolu a vkládáme v tebe všechnu důvěru; zůstávej s námi po celý rok a chraň nás v každém nebezpečí. Prosíme o to skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

NÁŠ DÍK NA KONCI ROKU (modlitba k adoraci)

Bože, náš Stvořiteli a Pane našeho času, chceme tě teď pochválit za všechno dobré, nač si v uplynulém roce vděčně vzpomínáme, i za všechno ostatní, co si už ani neuvědomujeme.

Chceme ti společně děkovat slovy: *Pane Ježíši, děkujeme Ti.*

Za každou pokojnou a radostnou chvíli.

Za práce, které jsme mohli dobře začít a v pohodě dokončit.

Za nemoci a ohrožení, která jsme dobře přestáli.

Za úklady zlých lidí, z kterých nás tvá ruka zachránila.

Za dobré nápady a předsevzetí, kterými jsi nás povzbuzoval.

Za slova duchovního vedení, která jsme slyšeli při nedělní bohoslužbě.

Za dobré přátele, kteří nás chránili od osamělosti a nudy.

Za trpělivé milosrdenství, s kterým jsi nám odpouštěl naše viny.

Za lásku, s kterou jsi nás zval ke svému stolu.

Za všechna tvá dobrodiní, která si ani neuvědomujeme.

Za práci vědců a techniků, kteří se snažili učinit naši zemi lépe obyvatelnou.

Za politické činitele, kteří bez ohledu na svůj osobní prospěch usilovali o udržení míru ve světě.

Za misionáře a rozvojové pracovníky, kteří pomáhali třetímu světu.
Za všechny, kteří berou vážně důstojnost lidského života.

Přijmi, Pane, náš dík na konci roku a ved' nás v novém roce svou Božskou
prozřetelnou rukou. - Amen.